

Sözlü Bildiri

Mersin Univ Sağlık Bilim Derg 2024;17 (Özel Sayı-1, 22. Mersin Pediatri Günleri): 192-200

Çocuk acil servise başvuran adli olguların değerlendirilmesi: COVID-19 pandemisinin adli olgulara etkileri

 Ahmet Yöntem¹, İlknur Arslan¹, Sevcan Bilen²

¹ Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Yoğun Bakım, Adana, Türkiye

² Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Acil Tıp, Adana, Türkiye

Öz

Amaç: Bu çalışmada, koronavirüs hastalığı-2019 pandemisi nedeniyle yaşam şartlarındaki değişimlerin pandemi süresince çocuk acil adli başvurularına etkisini değerlendirmeyi amaçladık.

Yöntem: Retrospektif olarak planlanan bu çalışmaya Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi, çocuk acil servisine 01.01.2020-31.12.2021 tarihleri arasında başvuran 1 ay-18 yaş arasındaki adli olgular dahil edildi. Veriler 1 Ocak 2018 ile 31 Aralık 2019 tarihleri arasındaki merkezimize başvuruların değerlendirildiği çalışma verileri ile karşılaştırıldı. **Bulgular:** Çalışmaya dahil edilen 6335 olgunun %42.1'i kız, %57.9'u erkek, yaş ort: 124.76±71.9 (2-216) ay idi. Pandemi öncesi ve süresindeki başvuruların en sık nedeni trafik kazası idi. Pandemi süresinde trafik kazası ve darp vakalarındaki azalma istatistiksel olarak anlamlıyken ($p<0.05$); kesici-delici künt yaralanma, yüksekten düşme, erken gebelik, yanık-elektrik çarpması vakalarında artış anlamlıydı ($p>0.05$).

Sonuç: Hekimler, çocukluk çağında meydana gelen adli vakalar hakkında bilgi sahibi olmalı, gerekli form ve belgeleri doldurmalı, adli bir vakayla karşılaşıldığında raporlamanın bir sorumluluk ve yasal zorunluluk olduğunun bilincinde olmalıdır. Gelecekte gerçekleşebilecek karantina uygulamaları durumunda bu vakalardaki değişimlerin farkında olmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, adli, Covid19

Yazının geliş tarihi: 28.03.2024

Yazının kabul tarihi: 04.04.2024

Sorumlu Yazar: Ahmet Yöntem, Adana Şehir ve Eğitim Araştırma Hastanesi, Adana, Türkiye,
Tel : 03224559000, E posta:droyontem@gmail.com

Evaluation of forensic cases admitted to the pediatric emergency department: Effects of the COVID-19 pandemic on forensic cases

Abstract

Aim: In this study, we aimed to evaluate the impact of changes in living conditions due to the coronavirus disease-2019 pandemic on pediatric emergency forensic cases during the pandemic. **Method:** In this retrospective study, forensic cases aged between 1 month and 18 years who were admitted to the pediatric emergency department of Adana City Training and Research Hospital between 01.01.2020 and 31.12.2021 were included. The data were compared with the study data in which applications to our center were evaluated between January 1, 2018 and December 31, 2019. **Results:** Of the 6335 cases included in the study, 42.1% were girls and 57.9% were boys, mean age: 124.76±71.9 (2-216) months. The most common reason for applications before and during the pandemic was traffic accidents. While the decrease in traffic accidents and assault cases during the pandemic was statistically significant ($p<0.05$); there was a significant increase in the cases of blunt cutting injuries, falling from heights, early pregnancy, and burns and electric shock ($p>0.05$). **Conclusion:** Physicians should be informed about forensic cases that occurred in childhood, fill out the necessary forms and documents, and be aware that reporting is a responsibility and legal obligation when faced with a forensic case. One should be aware of the changes in these cases in case of future quarantine practices.

Keywords: Children, forensic, Covid-19

Giriş

Adli vakalar, dış etkenlere bağlı olarak ortaya çıkan ve bunun sonucunda kişinin sağlığında fiziksel ve ruhsal bozukluklara yol açan olağanüstü durumlardır. Her türlü saldırı, işkence, trafik kazası, patlayıcı maddeyle yaralanma, iş kazası, yaralanma, zehirlenme, yanık, yasa dışı madde kullanımı, cinsel saldırı ve istismar vakaları, intihar, kaza, cinayet veya ani şüpheli ölümler adli vaka olarak kabul edilir.^{1,2} Acil servis birimleri, adli vakaların ilk başvuru ve müdahale ve tedavisinin yapıldığı yer olduğundan, aynı zamanda adli vakaların tespitine yönelik önleyici müdahalelerin geliştirilmesi açısından da kritik merkezlerdir.³⁻⁵ Adli vaka tanımının doğru şekilde yapılması, suçun tekrarlanmasını engellemek için önleyici tedbirlerin alınmasına da olanak tanır.

Aralık 2019 tarihinde Çin'in Vuhan kentinde başlayan koronavirüs hastalığı 2019 (COVID-19) kısa sürede tüm dünyaya yayılmış, 11 Mart 2020'de Dünya Sağlık Örgütü Covid-19'u pandemi olarak tanımlamıştır.⁶ Ülkemizde ilk vaka 11 Mart 2020'de bildirilmiştir.⁷ Bu tarihten sonra pandemi ile mücadele amacı ile eğitime ara verilmesi, spor müsabakalarının seyircisiz oynanması, sinema, tiyatro ve eğlence mekânlarının kapatılması ve sokak kısıtlaması gibi döneme özgü yaşam şekilleri olmuştur. Bu çalışmada, yaşam şartlarındaki bu değişimlerin pandemi süresince çocuk acil adli başvurularına etkisini değerlendirmeyi amaçladık.

Yöntem

Araştırmanın Yeri ve Yürütüldüğü Tarihi

Retrospektif olarak planlanan bu çalışmaya Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Hastanesi, çocuk acil servisine 01.01.2020-31.12.2021 tarihleri arasında başvuran 1 ay-18 yaş arasındaki adli olgular dâhil edildi. Veriler 1 Ocak 2018 ile 31 Aralık 2019 tarihleri arasındaki merkezimize başvuruların değerlendirildiği çalışma verileri ile karşılaştırıldı.⁸

Verilerin Toplanması

Olguların genel adli muayene raporu incelenerek demografik bilgileri, başvuru nedeni, lezyon varlığı, laboratuvar ve radyolojik tetkikleri, istenen konsültasyonlar, yatış ve sonuçları

kaydedildi. Başvuru nedenleri; trafik kazası, saldırı, künt veya kesici aletle yaralanma, yüksekten düşme, intihar, karbon monoksit-gıda zehirlenmesi, kazara ilaç-kostik aşındırıcı madde alımı, erken yaş (<18 yaş) gebelik, elektrik yanığı yaralanması ve diğerleri: iş kazası, ateşli silah yaralanması, madde alımı, boğulma, hayvan saldırısı, ani ölüm ve çocuk kaybolması olarak 10 grupta toplandı. Yüksekten düşme, atlama, ilaç alma gibi durumlar intihar nedeniyle ise vaka intihar grubuna dâhil edildi. Aksi takdirde ise tesadüfi vakalar olarak kabul edildi. Künt veya kesici aletlerle yaralanma başka bir kişi tarafından saldırı amacıyla yapılmışsa saldırı grubuna dâhil edildi. Yaralanmanın kişinin kendine zarar vermesi sonucu meydana gelmişse vaka intihar olarak sınıflandırıldı. Eğer olay kaza eseri ise (kırılan bir cisimle yaralanma, yemek pişirirken kendini kesme, künt bir cisim altında ezilme vb.), künt veya kesici aletle yaralanma olarak sınıflandırıldı.

Çalışma için Adana Eğitim ve Araştırma Hastanesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 24 Mart 2022 tarih 1855 no'lu kararla onay alındı.

Verilerin Değerlendirilmesi

Veriler Statistical Package for the Social Sciences (SPSS 21.0 IBM Corp, Armonk, NY, USA) paket programı kullanılarak değerlendirildi. Kategorik değişkenlere ilişkin tanımlayıcı istatistikler "frekans ve yüzde" cinsinden verildi. Sürekli değişkenler Kolmogorov-Smirnov testi kullanılarak değerlendirildi ve ortalama \pm standart sapma (minimum-maksimum) olarak tanımlandı.

Bulgular

Çalışmaya dâhil edilen 6335 olgunun %42.1'i kız, %57.9'u erkek, yaş ort:124.76 \pm 71.9 (2-216) ay idi. Olguların %22'si 1-44 ay, %14.9'u 45-87 ay, %10.1'i 88-130 ay, %13.7'si 131-173 ay ve %39.3'ü 173-216 aylıktı (Tablo 1). Olgular %32 trafik kazası, %11.6 darp, %7.6 kesici-delici-künt yaralanma, %11.4 yüksekten düşme, %4.5 özkayım, %2 karbonmonoksit-besin zehirlenmesi, %7.7 kazara kostik koroziv-ilaç alımı, %10 erken gebelik, %8.3 yanık-elektrik çarpması, %5 diğer şeklindeydi.

Tablo 1: Yaş gruplarına göre tanıların dağılımı

Tanı	Yaş grupları (ay)					Toplam n (%)
	1-44 ay n (%)	45-87 n (%)	88-130 n (%)	131-173 n (%)	174-216 n (%)	
Trafik kazası	264 (13.0)	447 (22.0)	343 (16.7)	363 (17.9)	609 (30.0)	2026 (32,0)
Darp	-	-	43 (5.9)	200 (27.2)	491 (66.9)	734 (11,6)
Kesici-delici,künt yaralanma	72 (14.9)	63 (13.0)	52 (10.8)	85 (17.6)	211 (43.7)	483 (7,6)
Yüksekten düşme	305 (42.4)	188 (26.1)	85 (11.8)	66 (9.2)	76 (10.5)	720 (11,4)
Özkıyım	-	-	-	40 (14.2)	242 (85.8)	282 (4,5)
Karbonmonoksit-besin zehirlenmesi	26 (20.5)	19 (15.0)	27 (21.2)	26 (20.5)	29 (22.8)	127 (2,0)
Kostik koroziv-ilaç alımı	359 (74.0)	112 (23.1)	14 (2.9)	-	-	485 (7,7)
Erken gebelik	-	-	-	5 (0.8)	631 (99.2)	636 (10,0)
Yanık-elektrik çarpması	314 (59.6)	83 (15.7)	60 (11.4)	33 (6.3)	37 (7.0)	527 (8,3)
Diğer	53 (16.8)	31 (9.8)	19 (6.0)	50 (15.9)	162 (51.4)	315 (5,0)
Toplam	1394 (22.0)	921 (14.5)	683 (10.8)	871 (13.7)	2466 (38.9)	6335

Cinsiyete göre başvuru tanıları Tablo 2'de verilmiştir. Olguların %54.3'ü 2020 yılında %45.7'si 2021 yılında başvurmuştu. Olguların %69.4'ü ayaktan tedavi edilmiş, %5.6'sı acil serviste gözlenmiş ve %11.6 olgu hastaneye yatırılmıştı. 22 olgu acil servise

getirildiğinde veya acil serviste eks olmuştu. En sık beyin cerrahi, çocuk cerrahi ve ortopedi bölümleri olmak üzere olguların %57.5'ine konsültasyon istendiği, en sık yatış yapılan bölümün beyin cerrahi ve kadın doğum olduğu görüldü.

Tablo 2: Cinsiyete göre tanıların dağılımı

Tanı	Kız n (%)	Erkek n (%)	Toplam
Trafik kazası	641 (24.0)	1385 (37.8)	2026
Darp	192 (7.2)	542 (14.8)	734
Kesici-delici,künt yaralanma	110 (4.1)	373 (10.2)	483
Yüksekten düşme	275 (10.3)	445 (12.1)	720
Özkıyım	214 (8.0)	68 (1.8)	282
Karbonmonoksit-besin zehirlenmesi	71 (2.7)	56 (1.5)	127
Kostik koroziv-ilaç alımı	235 (8.8)	250 (6.8)	485
Erken gebelik	636 (23.8)	-	636
Yanık-elektrik çarpması	213 (8.0)	314 (8.6)	527
Diğer	83 (3.1)	232 (6.3)	315
Toplam	2670	3665	6335

Pandemi süresindeki çocuk acil başvuru verileri pandemi önceki dönemdeki

veriler ile karşılaştırıldı (Tablo 3). Başvuru yaşı benzerlik göstermekteydi. Her iki

dönemde de başvuruların en sık nedeni trafik kazası idi. Pandemi döneminde oransal olarak en fazla azalma darp vakalarında iken en fazla artış yanık-elektrik çarpması vakalarında idi. Pandemi süresinde trafik kazası ve darp vakalarındaki azalma

istatistiksel olarak anlamlıyken ($p<0.05$); kesici-delici künt yaralanma, yüksekten düşme, erken gebelik, yanık-elektrik çarpması vakalarında artış anlamlıydı ($p>0.05$).

Tablo 3: Pandemi öncesinde (2018-2019) ve pandemi sırasında (2020-2021) acil servise başvuran olguların tanıları

	2018-2019 n (%)	2020-2021 n (%)	p
Cinsiyet (Kız)	2631 (40.0)	2670 (42.1)	0.013
Yaş ortalaması	126.40 ±70.01	124.76 ±71.90	0.362
Trafik kazası	2309 (35.1)	2026 (32.0)	0.001
Darp	1082 (16.5)	734 (11.6)	0.001
Kesici-delici,künt yaralanma	415 (6.3)	483 (7.6)	0.003
Yüksekten düşme	607 (9.2)	720 (11.4)	0.001
Özkıyım	334 (5.1)	282 (4.5)	0.095
Karbonmonoksit-besin zehirlenmesi	180 (2.7)	127 (2.0)	0.060
Kostik koroziv-ilaç alımı	516 (7.8)	485 (7.7)	0.687
Erken gebelik	484 (7.4)	636 (10.0)	0.001
Yanık-elektrik çarpması	376 (5.7)	527 (8.3)	0.001
Diğer	274 (4.2)	315 (5.0)	0.028
Toplam	6577	6335	

Tartışma

Koronavirüs hastalığı-2019, 2019 yılının sonunda Çin Halk Cumhuriyetinin Hubei bölgesine bağlı Wuhan şehrinde ilk olarak ortaya çıkan, bulaşıcılığı oldukça yüksek olan akut solunum yolu enfeksiyonudur.⁶ Oldukça hızlı yayılarak kısa sürede tüm dünyayı etkilemiştir. Pandemi fiziksel, ruhsal, ekonomik, sosyal, toplumsal sorunlara neden olmuştur. Pandemi sürecinde sokağa çıkma yasağı ile birlikte evde kalma süresi arttıkça fiziksel aktivite azalmış, beslenme alışkanlıkları değişmiş, sosyal etkileşim azalmıştır. Bireyde sosyal hayattan uzaklaşma, aile ve arkadaşlardan ayrı kalma, rutinlerde değişiklik, iş kaybı, ekonomik sıkıntılar, eğitime ara verilmesi, ilaç sıkıntısı, gıda sıkıntısı gibi nedenlerden dolayı psikososyal stres oluşturur. Bu nedenle zihinsel ve fiziksel sağlık etkilenmiştir. Bazı çalışmalarda izolasyon döneminin depresyon, anksiyete, fiziksel hareketsizlik, kötü uyku kalitesi ile ilişkili olduğu gösterilmiştir.⁹ Hastaneye başvuruda gecikmeler olmuş ve bazı çalışmalarda pandemi döneminde komplikasyon oranının arttığı gösterilmiştir.¹⁰ Toplumun büyük bir

bölümünü ilgilendiren olaylarda (afet, pandemi, kriz gibi) adli olguların sıklıkları, başvuru süreleri ve epidemiyolojik dağılımları farklılık gösterebilmektedir.¹¹

Pediyatrik adli vakalar acil başvuruların önemli bir bölümünü oluşturur. Her ne kadar adli vaka olarak kabul edilen kaza sonucu yaralanmalar önlenabilir olaylar olarak tanımlansa da, çocukluk çağı kazaları dünya çapında hala ciddi bir halk sağlığı sorunudur.^{12,13} Amerikan Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi boğulma, düşme, yanık, trafik kazası, zehirlenmeler ve asfiksiyi kazara yaralanma olarak tanımlamaktadır. Tamamı adli vaka kapsamına giren bu olaylar, Amerika Birleşik Devletleri'nde 1-19 yaş arası bireylerin ölümlerinin %44'ünü oluşturmaktadır. Ayrıca her yıl aynı yaş grubundaki 9.2 milyon çocuğun ölümcül olmayan yaralanmalar nedeniyle acil serviste tedavi gördüğü, erkek cinsiyetin de risk faktörü olduğu bildirilmiştir. Ölümcül olmayan yaralanmaların en sık nedeni 1-14 yaş arası çocuklarda yüksekten düşme iken 15-19 yaş arasında saldırıdır.¹⁴

Türkiye'de yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlar gözlenmektedir. Demir ve ark. vakaların %66'sının erkek olduğu ve yaş ortalamasının 8.8 ± 4.37 yıl olduğunu bildirmiştir.¹⁵ Korkmaz ve ark. çocuk acil servisine başvuran olguların %21.6'sının adli olgulardan oluştuğunu, yaş ortalamasının 9.9 ± 5.5 yıl olduğunu ve olguların %61'inin erkek olduğunu bildirdi.¹⁶ Literatürle uyumlu olarak çalışmamızda erkek olguların sıklığı daha fazlaydı. Pandemi öncesi dönemle karşılaştırıldığında anlamlı farklılık saptanmadı. Adli vakalarda erkek prevalansı, travma ve saldırı gibi en yaygın başvuru nedenlerinin erkeklerde nispeten daha yaygın olmasına bağlandı. Bu durumun erkek çocukların daha aktif olmaları, toplumda özgürlük duygusu daha yüksek olarak büyümeleri ve işgücünün daha erken aktif bir parçası olmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.¹²

Pandemi süresince trafik kazası nedeniyle adli başvuruların oranı % 35.1'den % 32'e gerilemiş olsa da en sık başvuru nedeniydi. Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de trafik kazaları, ağır yaralanma ve sakatlıklarla sonuçlanan en önemli ölüm nedenleri arasında yer alıyor. Ayrıca nüfus ve trafiğe katılan motorlu taşıt sayısı her geçen gün artmakta; istatistiksel sonuçlar trafik kazalarının önemli bir sosyoekonomik sorun olduğunu göstermektedir. Trafik kazalarının azaltılmasına yönelik ileriye yönelik çözüm arayışları kapsamında sürücü, yolcu ve yaya eğitimlerine yönelik desteklerin artırılması ve kamu spotları aracılığıyla toplumun sürekli bilgilendirilmesine yönelik çalışmalar yapılmıştır. Ayrıca trafik kazalarını etkileyen parametrelerin değerlendirilmesi ve kaza raporlarının bu parametrelere göre düzenlenmesi yararlı olacaktır. Ayrıca ulusal yol bakım, işletme ve kaza bilgi sistemlerinin geliştirilmesi de tavsiye edilmektedir.¹⁷

Literatürde çocukların yargı sürecine giderek daha fazla dâhil oldukları bildirilmektedir.^{12,15} Çocuk adli vakaları arasında hırsızlık, yaralanma, mala zarar verme, cinsel suçlar ve madde kullanımı en yaygın suç nedenleridir.¹⁸ Çalışmamızda adli başvuruların en sık ikinci nedeni darptı ve pandemi sürecinde azaldığı görülmüştür. Çocukların şiddeti erken yaşta öğrenmesi,

onların gelecekteki yaşamlarını, ilişkilerini, topluma olan güvenlerini etkileyecek, geleceğe güvenle bakabilen bireyler olmalarını engelleyecektir. Bu nedenle toplumların sağlıklı olabilmesi için her bireyin önemsenmesi ve sağlıklı bir toplumda yetiştirilmesi zorunludur.¹⁹

Yüksekten düşme çalışmamızda adli olguların üçüncü sık nedenidir ve olguların yüzde %61.8'i erkektir. Kılıç ve ark. düşme kazalarının en sık balkon, pencere ve ağaçlarda meydana geldiğini, vakaların ise %67.9'unun erkek olduğunu bildirmiştir.²⁰ Atmış ve ark. kafa travması nedeniyle acil servise başvuran olguların %62.6'sının erkek olduğu, %60.8'inin kapalı alanda yüksekten düştüğü, %25.4'ünün ise dışarıda yüksekten düştüğünü bildirmişlerdir.²¹ Dolayısıyla okul öncesi dönemde düşme çocuklarda önemli bir mortalite ve morbidite nedenidir ve sonuçlarımız literatürle paralellik göstermektedir. Bu bağlamda ebeveynlerin öncelikle evde olmak üzere çocuklarına yönelik denetimlerini artırmaları ve gerekli önlemleri almaları önerilmektedir.²²

Çalışmamıza göre tüm vakaların %10'unu 18 yaş altı gebelikler oluşturmaktaydı ve bu da adli vakalarda en sık görülen dördüncü prezentasyondur. En sık 174-216 ay arası çocuklarda görüldü. Türkiye'de adölesan gebelik prevalansı; kültürel nedenler, doğum kontrolüne ilişkin bilgi eksikliği, düşük sosyo-kültürel ve ekonomik düzey, düşük eğitim düzeyi ve etnik nedenlerle ilişkilidir. Erken evlilik ve adölesan gebeliklerin Türkiye'de ve dünyada önemli bir halk sağlığı sorunu olduğunu, sosyoloji, psikoloji ve tıp alanlarında ortak çalışmaların desteklenmesini ve önleyici tedbirlerin alınmasını öneriyoruz.^{23,24}

Amerikan Hastalık Önleme Merkezi verilerine göre zehirlenme en çok bir-dört yaş arası erkeklerde görülmektedir.¹⁴ Çalışmamızda vakaların %7.7'si kazara ilaç-kostik koroziv madde alımı nedeniyle gerçekleşmişti. Erkeklerde daha sık görüldüğü, en sık 1-87 ay arası çocuklarda görüldüğü görüldü. Bu tür maddelerin alımından kaynaklanan zehirlenmelerin küçük yaşlarda, özellikle de erkek çocuklarda sıklıkla görülmesi, çocukların çevreyle daha fazla temas halinde olmalarına ve çevreyi merak etmelerine

bağlanmaktadır. Ayrıca çocuklar bir maddenin zehirli olup olmadığını ayırt edemezken, erkekler genellikle kızlardan daha aktiftir. Bu nedenle daha önceki çalışmalara benzer şekilde ebeveynlerin ilaç ve zararlı madde saklama ve saklama konusunda daha dikkatli olmalarını öneriyoruz.

Çalışmamızda yanık ve elektrik yaralanmaları yedinci en sık acil başvuru nedeni olup, en sık 1-44 ay arasında görülmüştür. Bu tür yaralanmalar çoğunlukla evde meydana geldiğinden evde alınacak önlemlerle bunların önlenmesi mümkündür. Makas, bıçak gibi keskin aletler çocukların ulaşamayacağı yerlerde saklanmalı; çocuğa sıcak içecekler verilmemeli veya ebeveyn kontrolü altında verilmemelidir.

İntihar nedeniyle acil servise başvuran olgular bu çalışmada tüm vakaların %4.5'iydi. En sık 174-216 ay arasında ve kızlarda daha sık görüldü. Genç yetişkinler için önemli bir halk sağlığı sorunu olan bu durum için hekimlere önemli görevler düşmektedir. Ergenle iletişime geçilmesi, duygu durum bozuklukları, depresyon, uyuşturucu, madde kullanımı, riskli cinsel davranışlar konusunda dikkatli olunması, ebeveynlerin bu konularda bilgilendirilmesi, riskli durumlarda aileyle birlikte çalışılması önerilmektedir.^{25,26}

Karbon monoksit üreten araçların aşırı kullanımı, rüzgârın şiddeti ve kapalı alanlarda yaşamak sonbahar ve kış aylarında bu maddeyle zehirlenme vakalarının artmasına neden olmaktadır.²⁷ Adli vakaların %2'sinin başvuru nedeni karbonmonoksit ve gıda zehirlenmesi olup, toplumda farkındalık yaratılarak önlenabilir.

Pandemi öncesi 2018-2019 yıllarına ait olguların incelendiği çalışmamızın sonuçları ile karşılaştırıldığında pandemi döneminde trafik kazası, darp, özkıyım, karbonmonoksit-besin zehirlenmesi, kazara kostik koroziv-ilaç alımı olgularında azalma saptanırken, kesici-delici-künt yaralanma, yüksekten düşme, erken gebelik ve yanık-elektrik çarpması olgularında artma olmuştur. Olgularda pandemi öncesine göre %3.67 azalma olup yaş ortalamasında farklılık gözlenmemiştir. Pandemi süresinde trafik kazası ve darp vakalarındaki azalma istatistiksel olarak anlamlıyken ($p<0.05$);

kesici-delici künt yaralanma, yüksekten düşme, erken gebelik, yanık-elektrik çarpması vakalarında artış anlamlıydı ($p>0.05$). Okulların ve kreşlerin kapatılması, çocuklar arasındaki temaslarda ani ve dramatik bir azalmaya ve bunun sonucunda da pediatrik sağlık bakımı ziyaretlerinin büyük bir kısmının nedeni olan bulaşıcı enfeksiyonlarda bir azalmaya yol açmıştır.²⁸ Bu durumun çocuk acil adli başvuruları üzerine etkisi çalışmamızda gösterilmiştir. Trafik kazası ve darp vakalarındaki azalma sokağa çıkma yasağı ve çocuklar arasındaki sosyal iletişimin azalmasının sonucunda gerçekleştiğini göstermektedir. Pandemi döneminde travmaya bağlı yaralanma mekanizmalarında ve gerçekleştirilen müdahale toplam sayısında bir azalma olduğu başka çalışmalarda da bildirilmiştir.²⁹ Genellikle ev ortamında gerçekleşebilecek kesici-delici künt yaralanma, yüksekten düşme ve yanık-elektrik çarpması vakalarında ise anlamlı olarak artış saptandı. Erken gebelik, önemine rağmen ihmal edilen ve karantina döneminde artış gösteren bir toplumsal sorundur. Sosyal, kültürel, tıbbi ve hukuki çalışmalarla belirlenecek tedbirlerin daha etkin uygulanması gerekmektedir.

Çalışmamızın kısıtlılığı retrospektif olması ve öykü, hastaneye geliş şekli ve varış zamanına ilişkin ayrıntıların yetersiz olmasıdır.

Sonuç

Öncelikle trafik kazaları, darp, künt veya kesici aletle yaralanma nedeniyle başvuran vakalar adli vakaların önemli bir kısmını oluşturmaktadır ve önemli bir halk sağlığı sorunu olmaya devam etmektedir. Üçüncü ve en önemli sonucumuz ise erken gebelik, önemine rağmen ihmal edilen bir toplumsal sorundur. Sosyal, kültürel, tıbbi ve hukuki çalışmalarla belirlenecek tedbirlerin daha etkin uygulanması gerekiyor. Hekimler, çocukluk çağında meydana gelen adli vakalar hakkında bilgi sahibi olmalı, gerekli form ve belgeleri doldurmalı, adli bir vakayla karşılaşıldığında raporlamanın bir sorumluluk ve yasal zorunluluk olduğunun bilincinde olmalıdır. Gelecekte gerçekleşebilecek karantina uygulamaları durumunda bu vakalardaki değişimlerin farkında olmalıdır.

Yazar katkısı: Veri toplanması, konsept, çalışma dizaynı, makalenin yazımı ve literatür taraması: AY,SB. Makalenin analizi ve yazımı, hazırlanması, verilerin düzenlenmesi: İA

Mali Destek: Yazarlar bu çalışmanın yapılması ve makalenin yazılması süresince herhangi bir finansal destek almamışlardır.

Çıkar çatışması: Herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynaklar

1. Saka NE. Overview of clinical applications in forensic medicine and forensic sciences. In: Şahin Y, editor. Preparations of forensic reports in forensic cases. Ankara: Akademisyen Kitapevi; 2019. p. 1-14.
2. Dokgöz H. Forensic medicine forensic sciences. In: Dokgöz H, Koçak U, editors. Forensic sciences. Ankara: Akademisyen Kitapevi; 2019. p. 1-29.
3. Eroğlu SE, Toprak SN, Karataş AD, et al. What is the meaning of temporary forensic reports for emergency physicians? Self protection? Bias? Habit?. *Turk J Emerg Med* 2013;13(1):13-18.
4. Erdoğan Çetin Z, Teyin A, Birben B, Çetin B, Şahiner GG, Hamacı M. Evaluation of judicial reports prepared in the emergency department. *Bozok Med J* 2018;8(4):34-40.
5. Hakkoymaz H, Keten HS, Artuç S, et al. Evaluation of medicolegal reports in respect of the turkish penal code. *J Kartal TR* 2014;25(3):177-180.
6. WHO CO. World health organization. Responding to Community Spread of COVID-19 Reference WHO/COVID-19/Community_Transmission/20201. 2020.
7. [İnternet] T.C. Sağlık Bakanlığı. Sağlık Bakanı Basın Bildirileri <https://www.saglik.gov.tr/TR,3187/bas-in-merkezi.html> Erişim Tarihi: 05.05.2021.
8. Arslan İ, Demir Kİ. Evaluation of forensic cases presented to the pediatric emergency department. *Turk J Emerg Med* 2022;22(3):137-142.
9. Sepúlveda-Loyola W, Rodríguez-Sánchez I, Pérez-Rodríguez P, et al. Impact of social isolation due to COVID-19 on health in older people: mental and physical effects and recommendations. *J Nutr Health Aging* 2020;24(9):938-947.
10. Orthopoulos G, Santone E, Izzo F, et al. Increasing incidence of complicated appendicitis during COVID-19 pandemic. *Am J Surg* 2021;221(5):1056-1060.
11. Şan İ, Usul E, Bekgöz B, Korkut S. Effects of COVID-19 Pandemic on Emergency Medical Services. *Int J Clin Pract* 2021;75(5):e13885.
12. Kadioğlu E. Pediatric forensic cases: An emergency department experience. *J For Med* 2018;32:1-9.
13. Büken E, Yaşar ZF. Assessment of forensic children cases applyigto the emergency servise of Başkent University Ankara Hospital. *Bull Legal Med* 2015;20(2):93-98.
14. Borse N, Sleet DA. CDC Childhood Injury Report: Patterns of Unintentional Injuries Among 0- to 19-Year Olds in the United States, 2000-2006. *Fam Community Health* 2009;32(2):189.
15. Demir ÖF, Aydın K, Turan F, Yurteseven A, Erbil B, Gülalp B. Analysis of pediatric forensic cases presented to emergency department. *Turk Arch Ped* 2013;(48):235-240.
16. Korkmaz T, Erkol Z, Kahramansoy N. Evaluation of pediatric forensic cases in emergency department: A retrospective study. *Med Bull Haseki* 2014;52:271-277.
17. Tercan E, Beşdok E. Evaluation of relations between factors affecting traffic accidents by PCA biplot analysis method. *Iğdır Univ J Inst Sci Tech* 2018;8(1):103-111.
18. Haskan Avcı Ö, Yıldırım İ. Violence tendency, loneliness and social support among adolescents. *HU J Educ* 2014;29(1):157-168.
19. Şenol D, Mazman İ. Violence aganist child: A sociological apporach in the case of Turkey. *KMÜ Sosyal Ekon Araştırmalara Derg* 2014;16(26):11-17.
20. Kılıç S, Taşkınlar H, Bahadır G, İşbir C, Naycı A. Analaysis of pediatric trauma patients falling down from height. *Mersin Univ Sağlık Bilim Derg* 2016;3(9):131-137.

21. Atmış A, Tolunay O, Çelik T, et al. Dilemma in pediatric head trauma: Is cranial computed tomography necessary or not in minor head traumas. *J Pediatr Emerg Intensive Care Med* 2016;3(1):27-31.
22. Akdur O, İkizceli İ, Sözüer EM, Avşaroğulları L, Kılıç Ş, Taymuş E. Evaluation of pediatric head traumas in preschool age period. *Turk J Emerg Med* 2006;6(4):158-162.
23. Şen S, Kavlak O. Child brides: Approach to early marriage and adolescent pregnancies. *Aile Toplum* 2011;12(25):35-44.
24. AzevedoWF, DinizMB, FonsecaES, AzevedoLM, Evangelista CB. Complications in adolescent pregnancy: Systematic review of the literature. *Einstein (Sao Paulo)* 2015;13(4):618-626.
25. Baldwin G, Sleet D, Gilchrist J, Degutis L. Fulfilling a promise: the national action plan for child injury prevention. *Inj Prev* 2012;18(3):207.
26. Shain B, Committee on adolescence. Suicide and suicide attempts in adolescents. *Pediatrics* 2016;138(1):e20161420.
27. Kandış H, Katırcı Y, Karapolat BS. Carbon monoxide poisoning. *Dicle Med J* 2009;11(3):54-60.
28. Kruizinga MD, Peeters D, van Veen M, et al. The impact of lockdown on pediatric ED visits and hospital admissions during the COVID19 pandemic: a multicenter analysis and review of the literature. *Eur J Pediatr* 2021;180(7):2271-2279.
29. Berg GM, Wyse RJ, Morse JL, et al. Decreased adult trauma admission volumes and changing injury patterns during the COVID-19 pandemic at 85 trauma centers in a multistate healthcare system. *Trauma Surg Acute Care Open* 2021;6(1):e000642.